

Dramaten i Stockholm.
Bild: Per Larsson/TT

Vem finns kulturen till för?

Den statliga kulturpolitiken ska vara till för alla. Men verkligheten talar ett annat språk och kulturpolitikens legitimitet kan därför ifrågasättas. Henrik Telemann, konstnär, producent och tidigare chef för Virserums Konsthall, riktar i dag en fråga till kulturministern och andra ansvariga politiker:

– Vem finns kulturpolitiken till för?

BRA JOURNALISTIK ÄR INTE GRATIS

Gillar du det du läser?

Swisha en peng till: **123 148 087 0**

Så står hon där, på mycket höga klackar. Kulturminister Alice Bah Kuhnke. Förkunnar några hundra nya miljoner till kulturen, mer på ett år än vad Lena Adelsohn Liljeroth klarade på alla sina åtta. Sedan kommer det: "Alla ska ha tillgång till kultur".

Det är tisdag den 19 januari. Jag befinner mig i stadsmissionens bullkyrka vid Stortorget i Gamla Stan. Omkring mig har jag kultur-

byråkratins crème de la crème. När myndigheten för kulturanalys bjuder in till släpp av rapporten "Kulturvanor" och "Kulturpolitisk dag" är bara ett fåtal inbjudna. För att inte för många ska känna sig kallade, informerar den inte ens om begivenheten på sin hemsida.

Efter kulturministern tar myndighetens generaldirektör Sverker Härd vid och slutklämmen på hans inledning blir att läget är gott. Alla har tillgång till kultur.

Myndigheten för kulturanalys har under sin korta existens givit ut en imponerande samling rapporter. Tittar man runt på hemsidan förvånas man över frånvaron av kulturfolk av någon sort på myndigheten. Myndigheten verkar stå fri från kulturvärlden, dess hierarkier och tysta överenskommelser.

De offentliga utgifterna för kultur utgjorde 2013 ungefär 25 miljarder kronor, 0,66 procent av BNP. Staten stod för 11 miljarder, regioner och landsting 3,6 miljarder och kommunerna för 10,3 miljarder. Att jämföra med ROT-avdraget som kostar skattebetalarna runt 15 miljarder kronor förra året. Vad går de till?

Naturligtvis använder alla i Sverige kultur mer eller mindre och i olika former; teater, film, dataspel, fysiskt eller på nätet, kommersiellt eller ickekommersiellt. Kulturkonsumtionen ökar också. Användandet av kultur skiftar med olika parametrar; kön – kvinnor är mer aktiva, klass och utbildning, etnisk bakgrund och inte minst geografi – landsbygden har få kulturinstitutioner.

När 30 procent av deltagarna i studien oavsett utbildningsnivå spelat dataspel online minst en gång de senaste tolv månaderna, har tre gånger fler av de med eftergymnasial utbildning än de utan, varit på operan eller besökt en klassisk konsert. Dubbelt så många av de välutbildade har besökt en konstutställning. Av de som har gymnasium eller kortare utbildning har 23 procent inte läst en bok det gångna året.

Det statistiska underlaget för "Kulturvanor" har tagits fram av SOM-institutet, men bara 54 procent av de utvalda har svarat.

Svarsfrekvensen är lägre bland dem med kortare utbildning, bland invandrare, bland unga människor, och så vidare. Sannolikt är därför den sociala snedfördelningen större än vad som visas i rapporten.

Den enda tabellen om invandrares kulturvanor ligger undanskymd i slutet, eftersom underlaget varit dåligt, berättar ansvarig statistiker. I

"Besöksutveckling för de centrala museerna 2014" kan vi i gengäld

se att antalet svenskar med bara grundskole- eller

gymnasieutbildning i Sverige utgör närmare 80 procent av

befolkningen, men att deras andel av besökarna på Moderna Museet

är mindre än 20 procent.

Samtidigt slukas stora delar av den statliga kulturbudgeten av traditionella kulturinstitutioner som Dramaten och Operan liksom de stora statliga museerna. 45 procent av de statliga kulturpengarna hamnar i Stockholmsområdet. Inte förvånande kan vi läsa i "Kulturanalys 2015" att mängden museibesök skiftar mellan 0,4 per invånare och län som lägst och 4,5 som högst just i Stockholm.

I Kulturanalys rapport "Kulturvanor" ingår både eget skapande och konsumtion av kultur. Någon kvalitativ analys av vad olika sorters kulturyttringar egentligen betyder för den som tar del av dem, saknas. Trots att myndigheten inte på något sätt fokuserar på klass, står det klart i denna rapport och andra att mycket av den skattefinansierade kulturen inte känns relevant för stora grupper i Sverige. Vilket innebär att kulturpolitikens legitimitet kan ifrågasättas.

Frågan till kulturministern och andra politiker måste därför vara:

– Vem finns kulturpolitiken till för?

HENRIK TELEMAN

KONSTNÄR OCH PRODUCENT, TIDIGARE CHEF FÖR VIRSERUMS KONSTHALL

 Tweeta

 Mejla [_ \(mailto:?subject=ETC-TIPS%3A%20Vem%20finns%20kulturen%20till%20f%C3%B6r%3F&body=H%C3%A4r%20%C3%A4r%20en%20artikel%20jag%20vill%20tipsa%20dig%20om%3A%20http%3A//www.etc.se/kultur-noje/vem-finns-kulturen-till\)](mailto:?subject=ETC-TIPS%3A%20Vem%20finns%20kulturen%20till%20f%C3%B6r%3F&body=H%C3%A4r%20%C3%A4r%20en%20artikel%20jag%20vill%20tipsa%20dig%20om%3A%20http%3A//www.etc.se/kultur-noje/vem-finns-kulturen-till)

 Skriv ut